İSG ÇALIŞMA MERKEZİ

İSG UZMANLIĞI (A · B · C) · İŞYERİ HEKİMİ · DİĞER SAĞLIK PERSONELİ

# Genel Hap Not

Güncel mevzuat temelli, konu başına dayanak yönetmelik gösterilen ayrıntılı sınav hazırlık özeti. Ek uzman notları ve sınavda dikkat kutuları ile.

Hazırlayan
**Muhammet BORLAK**
B Sınıfı İş Güvenliği Uzmanı
İSG Çalışma Merkezi · isgcalisma.com

2026 · KASIM BASKISI

# İçindekiler

Her konunun yanında dayanak kanun / yönetmeliğin adı ve başlangıç sayfası yer alır.

## BÖLÜM 1 · 6331 SAYILI KANUN ve İSG HİZMETLERİ


| | | | |
|---|---|---|---|
| 1 | **6331 Sayılı Kanun: Kapsam ve Kapsam Dışı Alanlar** | *6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu (md.2)* | 9 |
| 2 | **Temel Tanımlar: Tehlike, Risk, Ramak Kala, İşyeri** | *6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu md.3 · Risk Değerlendirmesi Yönetmeliği · Makina Emniyeti Yönetmeliği · Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi Yönetmeliği* | 10 |
| 3 | **İşverenin Genel Yükümlülükleri ve Çalışanın Yükümlülükleri** | *6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu (md.4, md.19)* | 11 |
| 4 | **İSG Hizmetleri: Görevlendirme, OSGB ve İşyeri Sağlık ve Güvenlik Birimi** | *6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu (md.6, md.9) · İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmetleri Yönetmeliği* | 12 |
| 5 | **İSG Hizmet Süreleri ve Tam Süreli Görevlendirme Eşikleri** | *6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu md.6 · İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmetleri Yönetmeliği* | 13 |
| 6 | **İSG Hizmetlerine Devlet Desteği** | *6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu (md.7)* | 14 |
| 7 | **İşyeri Hekimi ve İş Güvenliği Uzmanının Görev, Yetki ve Güvencesi** | *6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu (md.8) · İSG Hizmetleri Yönetmeliği* | 15 |
| 8 | **İSG Hizmetlerinde Süre, Eğitim ve İhtar Puanı Tablosu** | *İSG Hizmetleri Yönetmeliği · Çalışanların İSG Eğitimlerinin Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik · Risk Değerlendirmesi Yönetmeliği · İşyerlerinde Acil Durumlar Hakkında Yönetmelik* | 16 |
| 9 | **Çalışanların İSG Eğitimi: Kapsam, Konular ve İşe Başlama Eğitimi** | *6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu md.17 · Çalışanların İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimlerinin Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik* | 17 |
| 10 | **Sağlık Gözetimi ve Periyodik Muayene** | *6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu md.15 · İSG Hizmetleri Yönetmeliği · Çalışanların Sağlık Gözetimi* | 18 |
| 11 | **Çalışmaktan Kaçınma Hakkı** | *6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu (md.13)* | 19 |
| 12 | **İş Kazası ve Meslek Hastalığı Bildirimi, Tanımlar** | *6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu md.14 · 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu md.13-14* | 20 |
| 13 | **Kurul, Çalışan Temsilcisi ve Destek Elemanları** | *6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu md.20-22-23 · İşyerlerinde Acil Durumlar Hakkında Yönetmelik · İSG Kurulları Hakkında Yönetmelik* | 21 |
| 14 | **İş Sağlığı ve Güvenliği Kurulu** | *6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu md.22 · İş Sağlığı ve Güvenliği Kurulları Hakkında Yönetmelik* | 22 |
| 15 | **İşin Durdurulması** | *6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu md.25* | 23 |
| 16 | **Alt İşveren, Muvazaa ve Geçici İş İlişkisi** | *4857 sayılı İş Kanunu md.2 · md.7 · md.8 (alt işveren, geçici iş ilişkisi)* | 24 |
| 17 | **Sosyal Sigorta Hakları: İş Kazası ve Meslek Hastalığı Sigortası** | *5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu* | 25 |

| | | | |
|---|---|---|---|
| 18 | **Temel ILO Sözleşmeleri ve Türkiye'nin Onayladığı Başlıca ILO Sözleşmeleri** | *Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) sözleşmeleri* | 26 |


## BÖLÜM 2 · 4857 SAYILI İŞ KANUNU: İŞ SÖZLEŞMESİ, ÇALIŞMA SÜRELERİ, İZİNLER


| | | | |
|---|---|---|---|
| 19 | **İş Sözleşmesi Türleri ve Deneme Süresi** | *4857 sayılı İş Kanunu md.8-11, 13, 14, 15* | 28 |
| 20 | **Süreli Fesih, Bildirim Süreleri ve Geçerli Neden** | *4857 sayılı İş Kanunu md.17-18-19* | 29 |
| 21 | **Feshin Geçersizliği ve İşe İade Süreci** | *4857 sayılı İş Kanunu md.20-21* | 30 |
| 22 | **Haklı Nedenle Fesih ve Süreler** | *4857 sayılı İş Kanunu md.24-25-26* | 31 |
| 23 | **Kıdem Tazminatı, İhbar ve Zamanaşımı** | *1475 sayılı İş Kanunu md.14 (yürürlükte kalan hüküm) · 4857 sayılı İş Kanunu md.17, md.32* | 32 |
| 24 | **Askerlik ve Kanundan Doğan Çalışma Ödevleri** | *4857 sayılı İş Kanunu md.31* | 33 |
| 25 | **Toplu İşçi Çıkarma** | *4857 sayılı İş Kanunu md.29* | 34 |
| 26 | **Engelli, Eski Hükümlü ve Terör Mağduru İstihdamı** | *4857 sayılı İş Kanunu md.30 · Engelli ve Eski Hükümlü ile Terör Mağduru Çalıştırılmasına İlişkin Yönetmelik* | 35 |
| 27 | **Çalışma Süreleri, Denkleştirme ve Gece Çalışması** | *4857 sayılı İş Kanunu md.63, 69, 71, 73 · Çalışma Süreleri Yönetmeliği* | 36 |
| 28 | **Fazla Çalışma ve Fazla Sürelerle Çalışma** | *4857 sayılı İş Kanunu md.41, 42 · Çalışma Süreleri Yönetmeliği* | 37 |
| 29 | **Yıllık Ücretli İzin, Hafta Tatili ve Genel Tatil** | *4857 sayılı İş Kanunu md.46-47-53-54-55-56 · Yıllık Ücretli İzin Yönetmeliği* | 38 |
| 30 | **Ücret, Asgari Ücret ve Ücretin Korunması** | *4857 sayılı İş Kanunu md.32-34-35-37-39* | 39 |
| 31 | **Kadın İşçi, Analık ve Çocuk/Genç İşçi Çalıştırma** | *4857 sayılı İş Kanunu md.69, 74, 75, 71 · Çocuk ve Genç İşçilerin Çalıştırılma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik · Analık Hali Yönetmeliği* | 40 |


## BÖLÜM 3 · YANGIN, PATLAMA, ACİL DURUM VE BASINÇLI EKİPMAN


| | | | |
|---|---|---|---|
| 32 | **Yanma, Yangın Sınıfları ve Söndürücü Seçimi** | *Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik · İşyerlerinde Acil Durumlar Hakkında Yönetmelik · TS EN 2* | 41 |
| 33 | **Yangın Kompartımanı, Yangın Duvarı ve Yangın Güvenlik Holü** | *Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik (md. 25-40 ve ilgili bölümler)* | 43 |
| 34 | **Asansör, Jeneratör, Acil Aydınlatma ve Duman Kontrolü** | *Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik · Asansör Yönetmeliği* | 44 |
| 35 | **Yangın Algılama, Söndürme Sistemleri ve Tüpler** | *Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik · TS 12845 · TS EN 3* | 45 |
| 36 | **Acil Durum Ekipleri, Acil Durum Planı ve Tahliye** | *İşyerlerinde Acil Durumlar Hakkında Yönetmelik · Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik* | 46 |
| 37 | **Patlayıcı Ortamlar ve Tehlikeli Bölge Sınıflandırması** | *Patlayıcı Ortamların Tehlikelerinden Çalışanların Korunması Hakkında Yönetmelik · ATEX 2014/34/AB ve 1999/92/AT* | 47 |


© İSG Çalışma Merkezi · Hazırlayan: Muhammet BORLAK

| | | | |
|---|---|---|---|
| 38 | **Basınçlı Ekipman, Basit Basınçlı Kaplar ve Tüp Depolama** | *Basit Basınçlı Kaplar Yönetmeliği · Basınçlı Ekipman Yönetmeliği (2014/68/AB) · İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği* | 48 |
| 39 | **Asbestle Çalışma: Sağlık ve Güvenlik Önlemleri** | *Asbestle Çalışmalarda Sağlık ve Güvenlik Önlemleri Hakkında Yönetmelik* | 49 |
| 40 | **Asansör Periyodik Kontrolü ve Bilgi Etiketleri** | *Asansör Periyodik Kontrol Yönetmeliği* | 50 |

**BÖLÜM 4 · SAĞLIK RİSKLERİ: BİYOLOJİK, FİZİKSEL ETKENLER VE MESLEK HASTALIKLARI**

| | | | |
|---|---|---|---|
| 41 | **Biyolojik Etkenler: Risk Grupları ve Koruma Düzeyleri** | *Biyolojik Etkenlere Maruziyet Risklerinin Önlenmesi Hakkında Yönetmelik* | 51 |
| 42 | **Gürültü: Eylem Değerleri, KKD ve Önlemler** | *Çalışanların Gürültü ile İlgili Risklerden Korunmalarına Dair Yönetmelik* | 53 |
| 43 | **Titreşim: El-Kol ve Tüm Vücut** | *Çalışanların Titreşimle İlgili Risklerden Korunmalarına Dair Yönetmelik* | 54 |
| 44 | **Fiziksel Etkenlerin Ölçümü: Birimler ve Cihazlar** | *İş Hijyeni Ölçüm, Test ve Analizi Yapan Laboratuvarlar Hakkında Yönetmelik · İşyeri Ortamında Yapılacak İş Hijyeni Ölçümü* | 55 |
| 45 | **Mesleki Hastalıklar: Sınıflandırma ve Maluliyet** | *Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliği · Meslek Hastalıkları Listesi (Ek-2) · 5510 sayılı Kanun md.14 ve md.19* | 56 |
| 46 | **Birincil, İkincil ve Üçüncül Koruma** | *İSG Hizmetleri Yönetmeliği · Halk Sağlığı koruma düzeyleri* | 57 |
| 47 | **Yetişkin Eğitimi (Andragoji) ve Öğretim Yöntemleri** | *Çalışanların İSG Eğitimlerinin Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik* | 58 |

**BÖLÜM 5 · ELEKTRİK, ERGONOMİ, İLKYARDIM VE ÖZEL POLİTİKA GEREKTİREN GRUPLAR**

| | | | |
|---|---|---|---|
| 48 | **Elektrik Tesislerinde Temel Kavramlar ve Gerilim Sınırları** | *Elektrik Tesislerinde Topraklamalar Yönetmeliği · Elektrik İç Tesisleri Yönetmeliği · Elektrik Kuvvetli Akım Tesisleri Yönetmeliği* | 59 |
| 49 | **Dolaylı Temasa Karşı Koruma, Topraklama ve Koruma Sınıfları** | *Elektrik Tesislerinde Topraklamalar Yönetmeliği* | 61 |
| 50 | **Yapı İşlerinde Elektrik, Hava Hattı Mesafeleri ve Şantiye Tesisleri** | *Yapı İşlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği · Elektrik Kuvvetli Akım Tesisleri Yönetmeliği* | 62 |
| 51 | **Elle Taşıma İşleri ve Sırt-Bel Riskleri** | *Elle Taşıma İşleri Yönetmeliği* | 63 |
| 52 | **Ekranlı Araçlarla Çalışma** | *Ekranlı Araçlarla Çalışmalarda Sağlık ve Güvenlik Önlemleri Hakkında Yönetmelik* | 64 |
| 53 | **Ergonomi: Antropometrik Ölçüler, Yorgunluk ve İş Tasarımı** | *6331 sayılı Kanun md.4 · Risk Değerlendirmesi Yönetmeliği · TS EN ISO 6385 ve ilgili ergonomi standartları* | 65 |
| 54 | **Gebe, Yeni Doğum Yapmış ve Emziren Kadınların Çalıştırılması** | *Gebe veya Emziren Kadınların Çalıştırılma Şartları ile Emzirme Odaları ve Çocuk Bakım Yurtları Hakkında Yönetmelik · 4857 sayılı İş Kanunu md.74-88* | 66 |
| 55 | **Çocuk ve Genç İşçilerin Çalıştırılması: Yasak ve İzinli İşler** | *Çocuk ve Genç İşçilerin Çalıştırılma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik · 4857 sayılı İş Kanunu md.71-72* | 67 |
| 56 | **İlkyardım Organizasyonu ve Eğitimi** | *İlkyardım Yönetmeliği · İşyerlerinde Acil Durumlar Hakkında Yönetmelik* | 68 |

## BÖLÜM 6 · KİMYASAL MADDELER, TOZ VE GAZLAR


| | | | |
|---|---|---|---|
| 57 | **Kimyasal Madde Yönetimi: Tanımlar, Sınır Değerler ve Risk Değerlendirmesi** | *Kimyasal Maddelerle Çalışmalarda Sağlık ve Güvenlik Önlemleri Hakkında Yönetmelik* | 69 |
| 58 | **Kanserojen ve Mutajen Maddeler, Yasaklı Kimyasallar** | *Kanserojen veya Mutajen Maddelerle Çalışmalarda Sağlık ve Güvenlik Önlemleri Hakkında Yönetmelik · Kimyasal Maddelerle Çalışmalarda Sağlık ve Güvenlik Önlemleri Hakkında Yönetmelik* | 71 |
| 59 | **Güvenlik Bilgi Formu (GBF/SDS) ve Etiketleme** | *Kimyasalların Kaydı, Değerlendirilmesi, İzni ve Kısıtlanması Hakkında Yönetmelik (KKDİK) · Maddelerin ve Karışımların Sınıflandırılması, Etiketlenmesi ve Ambalajlanması Hakkında Yönetmelik (SEA/CLP)* | 73 |
| 60 | **Toz Sınıfları ve Pnömokonyoz** | *Tozla Mücadele Yönetmeliği · Meslek Hastalıkları Listesi (C grubu)* | 75 |
| 61 | **Önemli Gazlar ve Tehlikeli Maddelerin Özellikleri** | *Kimyasal Maddelerle Çalışmalarda Sağlık ve Güvenlik Önlemleri Hakkında Yönetmelik · Tehlikeli Maddelerin Taşınması Mevzuatı* | 76 |
| 62 | **Taşınan Tehlikeli Maddeler: ADR Sınıfları** | *Tehlikeli Madde Taşıma Mevzuatı (ADR) · Tehlikeli Malların Karayoluyla Taşınması Hakkında Yönetmelik* | 78 |


## BÖLÜM 7 · KKD, İŞARETLER, RADYASYON VE AĞIR-TEHLİKELİ İŞLER


| | | | |
|---|---|---|---|
| 63 | **Kişisel Koruyucu Donanım (KKD): İlkeler ve Risk Kategorileri** | *Kişisel Koruyucu Donanımların İşyerlerinde Kullanılması Hakkında Yönetmelik · Kişisel Koruyucu Donanım Yönetmeliği (AB 2016/425)* | 79 |
| 64 | **KKD Çeşitleri: Baş, Göz, Kulak, Solunum, El-Ayak, Düşme Durdurucu** | *Kişisel Koruyucu Donanımların İşyerlerinde Kullanılması Hakkında Yönetmelik (Ek-2 örnek liste) · ilgili TS EN standartları* | 80 |
| 65 | **Sağlık ve Güvenlik İşaretleri** | *Sağlık ve Güvenlik İşaretleri Yönetmeliği* | 81 |
| 66 | **Radyasyon Türleri, Doz Sınırları ve Korunma** | *Radyasyon Güvenliği Yönetmeliği · Nükleer Düzenleme Kurumu mevzuatı* | 82 |
| 67 | **Ağır ve Tehlikeli İşler: Günlük Çalışma Süreleri** | *Ağır ve Tehlikeli İşler Yönetmeliği · 4857 sayılı İş Kanunu md.63-65* | 84 |


## BÖLÜM 8 · İŞ EKİPMANLARI, MAKİNE EMNİYETİ VE YAPI İŞLERİ


| | | | |
|---|---|---|---|
| 68 | **İş Ekipmanlarında Periyodik Kontroller: Süreler ve Yetkili Kişiler** | *İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği (Ek-3 ve md.7)* | 85 |
| 69 | **Makine Emniyeti: Temel Sağlık ve Güvenlik Gereklilikleri** | *Makina Emniyeti Yönetmeliği (2006/42/AT) · İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği* | 87 |
| 70 | **Forklift ve Endüstriyel Araçlar** | *İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği · TS EN ISO 3691* | 88 |
| 71 | **Yapı İşlerinde İSG: Bildirim, Plan ve Koordinasyon** | *Yapı İşlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği* | 89 |
| 72 | **Yüksekte Çalışma, Kenar Koruma ve Güvenlik Ağları** | *Yapı İşlerinde İSG Yönetmeliği · TS EN 13374 · TS EN 1263 · Yüksekte Çalışma Güvenliği* | 90 |


© İSG Çalışma Merkezi · Hazırlayan: Muhammet BORLAK

## BÖLÜM 9 · RİSK DEĞERLENDİRMESİ, KAZA ANALİZİ VE GÜVENLİK KÜLTÜRÜ


| | | | |
|---|---|---|---|
| 73 | **Risk Değerlendirmesi: Süreç, Ekip ve Kontrol Hiyerarşisi** | *İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Risk Değerlendirmesi Yönetmeliği · 6331 sayılı Kanun md.10* | 91 |
| 74 | **Risk Analiz Yöntemleri: Kalitatif, Kantitatif ve Karma** | *İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Risk Değerlendirmesi Yönetmeliği · TS EN ISO 31000 · TS EN IEC 31010* | 93 |
| 75 | **Acil Durum Planı Hazırlama ve Dokümantasyon** | *İşyerlerinde Acil Durumlar Hakkında Yönetmelik* | 95 |
| 76 | **Güvenlik Kültürü, Davranış Odaklı Güvenlik ve Temel Teoriler** | *Türkiye Cumhuriyeti İSG Politika Belgesi ve ulusal strateji dokümanları · akademik modeller* | 96 |
| 77 | **İş Kazası İstatistikleri ve Hız Hesapları** | *İş Sağlığı ve Güvenliği İstatistikleri · SGK İstatistik Yıllığı yöntemleri · 5510 sayılı Kanun* | 98 |


## BÖLÜM 10 · HUKUK, GÖREVLER VE SEKTÖREL UYGULAMALAR


| | | | |
|---|---|---|---|
| 78 | **Normlar Hiyerarşisi ve Mevzuat Türleri** | *Türkiye Cumhuriyeti Anayasası md.7-8-104, 124, 90 · 6331 sayılı Kanun* | 99 |
| 79 | **İş Güvenliği Uzmanı ve İşyeri Hekiminin Görevleri** | *İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmetleri Yönetmeliği md.9, 10* | 100 |
| 80 | **Kaynak İşleri: Tehlikeler ve Koruma** | *Kişisel Koruyucu Donanımların İşyerlerinde Kullanılması Hakkında Yönetmelik · Ağır ve Tehlikeli İşler Yönetmeliği · TS EN 169, TS EN 175* | 101 |
| 81 | **El Aletleri ve Traktör Güvenliği** | *İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği · Makine Emniyeti Yönetmeliği* | 102 |
| 82 | **Maden İşyerlerinde İSG (Yer Altı)** | *Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği · Madencilik Faaliyetleri Mevzuatı* | 103 |
| 83 | **İşyeri Bina ve Eklentileri: Dinlenme, Yemek ve Barınma Yerleri** | *İşyeri Bina ve Eklentilerinde Alınacak Sağlık ve Güvenlik Önlemlerine İlişkin Yönetmelik* | 104 |


## BÖLÜM 11 · KİMYASALLARIN AYRINTISI VE İŞ HİJYENİ


| | | | |
|---|---|---|---|
| 84 | **Gazların Sınıflandırılması: Basit Boğucu, Tahriş Edici ve Kimyasal Boğucu** | *Kimyasal Maddelerle Çalışmalarda Sağlık ve Güvenlik Önlemleri Hakkında Yönetmelik · iş hijyeni temel bilgisi* | 105 |
| 85 | **Önemli Gazlar I: Metan, Propan/LPG, Hidrojen, Asetilen, Karbon Monoksit** | *Kimyasal Maddeler Yönetmeliği · Patlayıcı Ortamların Tehlikelerinin Önlenmesi Yönetmeliği · ilgili güvenlik bilgi formları* | 106 |
| 86 | **Önemli Gazlar II: $H_2S$, Siyanür, Amonyak, Klor, Ozon, Karbondioksit ve Azot** | *Kimyasal Maddeler Yönetmeliği · Kapalı Alanda Çalışma ve ilgili güvenlik bilgi formları* | 107 |
| 87 | **Metaller ve Organik Çözücüler: Cıva, Kurşun, Kadmiyum, Nikel, Krom VI, Metanol, Toluen, Formaldehit, Vinil Klorür, PCB** | *Kimyasal Maddeler Yönetmeliği · Kanserojen veya Mutajen Maddelerle Çalışmalarda Sağlık ve Güvenlik Önlemleri Yönetmeliği* | 108 |
| 88 | **Kimyasal Etkileşim Türleri ve Birlikte Depolanmaması Gereken Maddeler** | *Kimyasal Maddelerle Çalışmalarda Sağlık ve Güvenlik Önlemleri Hakkında Yönetmelik · Güvenlik Bilgi Formu Bölüm 7 ve 10* | 109 |

| | | | |
|---|---|---|---|
| 89 | **Piktogramlar, H/P İfadeleri ve Toksikolojik Kavramlar (LD50, LC50, LEL/UEL, TWA, STEL)** | *Maddelerin ve Karışımların Sınıflandırılması, Etiketlenmesi ve Ambalajlanması Hakkında Yönetmelik (SEA) · Kimyasal Maddelerle Çalışmalarda Sağlık ve Güvenlik Önlemleri Yönetmeliği* | 110 |
| 90 | **İş Hijyeni Ölçüm, Test ve Analiz Laboratuvarları ve Ortam Ölçüm Cihazları** | *İş Hijyeni Ölçüm, Test ve Analizlerini Yapacak Laboratuvarlar Hakkında Yönetmelik · Çalışma Ortamı Gözetimi* | 112 |

**BÖLÜM 12 · PSİKOSOSYAL RİSKLER, ERGONOMİ VE YORGUNLUK**

| | | | |
|---|---|---|---|
| 91 | **Psikososyal Riskler ve Stres** | *İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Risk Değerlendirmesi Yönetmeliği · 6331 sayılı Kanun · ILO/ISO 45003 psikososyal risk yaklaşımı* | 114 |
| 92 | **Mobbing (Psikolojik Taciz), Tükenmişlik ve Hasta Bina Sendromu** | *6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu md.417 · 4857 sayılı İş Kanunu md.24 · Başbakanlık Genelgesi 2011/2 "İşyerlerinde Psikolojik Tacizin (Mobbing) Önlenmesi"* | 116 |
| 93 | **Ergonomi: Türleri, Çalışma Yeri Düzenleme İlkeleri ve Antropometrik Tasarım** | *6331 sayılı Kanun md.4 ve md.10 · Ekranlı Araçlarla Çalışmalarda Sağlık ve Güvenlik Önlemleri · Elle Taşıma İşleri Yönetmeliği* | 117 |
| 94 | **Statik ve Dinamik İş, Yorgunluk, Mola ve İş Kaynaklı Stres Etkenleri** | *6331 sayılı Kanun md.4 · İşyerlerinde Risk Değerlendirmesi Yönetmeliği · ergonomi ve iş fizyolojisi ilkeleri* | 118 |

**BÖLÜM 13 · KAYNAK, EL ALETLERİ, İŞ MAKİNELERİ VE GÜRÜLTÜ KONTROLÜ**

| | | | |
|---|---|---|---|
| 95 | **Kaynak Yöntemleri ve Koruyucu Gazlar** | *Kaynak işleri teknik bilgisi · Kişisel Koruyucu Donanımların İşyerlerinde Kullanılması Hakkında Yönetmelik · Ağır ve Tehlikeli İşler Yönetmeliği* | 119 |
| 96 | **Kaynak İşlerinde Tehlikeler, Riskler ve Önlemler** | *Kişisel Koruyucu Donanımların İşyerlerinde Kullanılması Hakkında Yönetmelik · Ağır ve Tehlikeli İşler Yönetmeliği · Yapı İşlerinde İSG Yönetmeliği* | 120 |
| 97 | **El Aletleri: Türleri, Doğru Kullanım ve Güvenli Kullanım Kuralları** | *Kişisel Koruyucu Donanımlar ve İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği · üretici talimatları* | 121 |
| 98 | **İş Makineleri (Loder, Beko-loder, Greyder, Köprülü Vinç) ve Traktör Emniyeti** | *İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği · Yapı İşlerinde İSG Yönetmeliği · Tarım iş ekipmanları kılavuzları* | 123 |
| 99 | **Gürültü Kontrol Hiyerarşisi: Kaynaktan, Ortamdan ve Alıcıdan Önlem** | *Çalışanların Gürültü ile İlgili Risklerden Korunmalarına Dair Yönetmelik* | 124 |

**BÖLÜM 14 · HUKUK BİLGİSİ: HUKUKUN KAYNAKLARI VE ANAYASA**

| | | | |
|---|---|---|---|
| 100 | **Hukukun Kaynakları, Hukuk Kuralı Türleri ve Yaptırımlar** | *Hukukun temel kavramları · Türkiye Cumhuriyeti Anayasası md.90 ve md.104* | 125 |
| 101 | **Anayasa: Kişinin Hakları, Sosyal ve Ekonomik Haklar ve Siyasi Partiler** | *Türkiye Cumhuriyeti Anayasası · 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu* | 127 |
| 102 | **TBMM: Yasama Yetkisi, Kanun Yapımı, Anayasa Değişikliği ve Denetim** | *Türkiye Cumhuriyeti Anayasası md.75-100, md.175* | 128 |


© İSG Çalışma Merkezi · Hazırlayan: Muhammet BORLAK

| | | | |
|---|---|---|---|
| 103 | **Yürütme: Cumhurbaşkanı, Kararname, Yönetmelik, YSK ve Anayasa Mahkemesi Denetimi** | *Türkiye Cumhuriyeti Anayasası md.101-123, md.148-153 · 6216 sayılı Kanun* | 130 |

**BÖLÜM 15 · TAMAMLAYICI KONULAR: YANGIN, RİSK YÖNTEMLERİ, YÜKSEKTE ÇALIŞMA, ELEKTRİK, BİYOLOJİK ETKENLER, AB**

| | | | |
|---|---|---|---|
| 104 | **Yangının Evreleri, Yayılma Yolları, Söndürme Yöntemleri ve Patlama Türleri (BLEVE, UVCE)** | *Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik · yangın ve patlama temel bilgisi* | 132 |
| 105 | **Risk Analizi Yöntemleri: Formüller, Sınıflar ve Karşılaştırma** | *İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Risk Değerlendirmesi Yönetmeliği · TS EN IEC 31010 (risk değerlendirme teknikleri)* | 134 |
| 106 | **Geçici Kenar Koruma Sistemleri, Güvenlik Ağları, Yaşam Hatları ve El Merdivenleri** | *Yapı İşlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği · TS EN 13374, TS EN 1263, TS EN 795 standartları* | 136 |
| 107 | **Elektrik İç Tesisleri: Sigorta, Renk Kodları, Kablo Derinliği ve Akü Odaları** | *Elektrik İç Tesisleri Yönetmeliği · Elektrik Tesislerinde Topraklamalar Yönetmeliği · Yapı İşlerinde İSG Yönetmeliği* | 138 |
| 108 | **Biyolojik Etkenler: Risk Grupları, Mesleki Bulaşma ve Korunma Örnekleri** | *Çalışanların Çalışma Ortamında Biyolojik Etkenlerden Korunmalarına Dair Yönetmelik · Meslek Hastalıkları Listesi (Ek-1 D grubu)* | 139 |
| 109 | **AB Çerçeve Direktifi (89/391/EEC) ve Avrupa Birliği İSG Mevzuatı** | *89/391/EEC sayılı Çerçeve Direktif · 6331 sayılı Kanun'un hazırlık süreci* | 141 |

KONU 11

# Çalışmaktan Kaçınma Hakkı

**DAYANAK** 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu (md.13)

Ciddi ve yakın tehlikeyle karşılaşan çalışan, kurula (kurul yoksa işverene) başvurarak durumun tespitini ve tedbir alınmasını talep eder. Kurul **acilen toplanır**, işveren **derhal karar verir**; durum **tutanakla** tespit edilir, karar **yazılı** olarak çalışana ve çalışan temsilcisine bildirilir.

- Ciddi ve yakın tehlikenin **önlenemez** olduğu durumlarda çalışan, başvuru usulüne uymak zorunda olmaksızın işyerini veya tehlikeli bölgeyi terk ederek belirlenen güvenli yere gider; bu davranışı nedeniyle hakları kısıtlanamaz.
- İş sözleşmesiyle çalışanlar, talep etmelerine rağmen gerekli tedbirler alınmazsa tabi oldukları kanun hükümlerine göre sözleşmelerini **feshedebilir**.
- Toplu sözleşme veya toplu iş sözleşmesiyle çalışan kamu personeli, bu madde gereği çalışmadığı dönemde **fiilen çalışmış sayılır**.
- İşyerinde **işin durdurulması** halinde bu madde hükümleri uygulanmaz.

**UZMAN NOTU**

Çalışmaktan kaçınma, **iş bırakma veya grev değildir**: sebep objektif ve ciddi-yakın bir tehlike olmalı, tehlike giderilince çalışma devam etmelidir.

KONU 21

# Feshin Geçersizliği ve İşe İade Süreci

**DAYANAK** 4857 sayılı İş Kanunu md.20-21

1. İşçi, fesih bildiriminin tebliğinden itibaren **1 ay içinde** arabulucuya başvurur (dava şartı).
2. Arabuluculukta anlaşma sağlanamazsa **2 hafta içinde** iş mahkemesinde dava açılır (taraflar anlaşırsa özel hakeme de gidilebilir).
3. Mahkeme/özel hakem feshin geçersizliğine karar verirse işçi, karar tebliğinden itibaren **10 iş günü** içinde işverene başvurur.
4. İşveren, başvurudan itibaren **1 ay içinde** işçiyi işe başlatmak zorundadır.
5. Başlatmazsa işçiye **en az 4, en çok 8 aylık ücreti** tutarında tazminat ödenir.
6. Kararın kesinleşmesine kadar çalıştırılmadığı süre için en çok **4 aya kadar** doğmuş ücret ve diğer haklar ödenir.

**UZMAN NOTU**

Mahkeme kararı üzerine yapılan istinaf yargılaması **kesin** sonuçlandırılır; kararlar "ivedilikle" görülür. Geçersiz sebebe dayanan fesihte işçiye ayrıca **4–8 aylık ücret** tutarında "işe başlatmama tazminatı" yanında **boşta geçen süre ücreti** ödenir; ikisi birlikte değerlendirilir.

KONU 42

# Gürültü: Eylem Değerleri, KKD ve Önlemler

**DAYANAK** Çalışanların Gürültü ile İlgili Risklerden Korunmalarına Dair Yönetmelik

| Seviye | Günlük maruziyet ($L_{EX,8h}$) | Tepe ses basıncı | KKD |
|---|---|---|---|
| **En düşük eylem değeri** | **80 dB(A)** | 135 dB(C) | Kullanıma hazır bulundurulur |
| **En yüksek eylem değeri** | **85 dB(A)** | 137 dB(C) | **Kullanılması zorunlu**; eylem planı hazırlanır, alan işaretlenir |
| **Sınır değer** | **87 dB(A)** | 140 dB(C) | Hiçbir koşulda aşılamaz; KKD etkisi **dikkate alınır** |

- Sınır değere uyum belirlenirken kulak koruyucusunun zayıflatma etkisi dikkate alınır; eylem değerlerinin belirlenmesinde **dikkate alınmaz**.
- Önleme sırası: kaynakta azaltma (sessiz makine, bakım, yalıtım), yayılımı azaltma (kapalı kabin, bariyer), iş organizasyonu (maruziyet süresini ve düzeyini sınırlama, yeterli dinlenme araları), en son KKD.
- Gürültüye maruz kalınan alanlar işaretlenir, sınırlar belirlenir ve mümkünse girişler kontrol altına alınır.
- İşveren tarafından sağlanan kulak koruyucuları ilgili KKD yönetmeliklerine uygun, riski ortadan kaldıracak veya en aza indirecek nitelikte, çalışanın kulağına tam uyan ve doğru kullanılan donanım olur.
- Duyma sağlığı gözetimi: eylem değeri aşılan çalışanlara odyometri; ölçüm dozimetre ve ses düzeyi ölçerle yapılır.

| Büyüklük | Birim |
|---|---|
| **Ses basıncı** | Pa (eşik 0,00002 Pa = 0 dB) |
| **Ses şiddeti** | $W/m^2$ |
| **Ses gücü** | Watt |
| **Ses şiddeti düzeyi** | dB |
| **İşitilebilir frekans** | 20 Hz – 20.000 Hz |
| **Ağrı eşiği** | yaklaşık 140 dB |

**UZMAN NOTU**

Gürültüye bağlı işitme kaybı Meslek Hastalıkları listesinde **E grubu (fiziksel etkenler)** kapsamındadır.

KONU 72

# Yüksekte Çalışma, Kenar Koruma ve Güvenlik Ağları

**DAYANAK** Yapı İşlerinde İSG Yönetmeliği · TS EN 13374 · TS EN 1263 · Yüksekte Çalışma Güvenliği

Önce **toplu koruma**: güvenli korkuluk, düşmeyi önleyici platform, bariyer, çalışma iskeleleri, güvenlik ağları, hava yastıkları. Toplu korumanın düşme riskini tamamen ortadan kaldıramadığı, uygulanmasının mümkün olmadığı veya daha büyük tehlike doğuracağı hallerde veya geçici olarak kaldırılması gerektiğinde **kişisel düşme durdurucu sistemler** (tam vücut kemeri, bağlantı halatı, enerji sönümleyici, yaşam hattı, ankraj) kullanılır.

| Sınıf (geçici kenar koruma) | Maks. düşme yüksekliği | Zemin / yüzey açısı |
|---|---|---|
| **A** | Kısıtlama yok | 10° den az |
| **B** | 2 m'den az | 30° den az |
| **C** | 5 m'den az | 30°–45° arası (düşme yüksekliği < 5 m: 45°–60°) |

- Korkuluk: **ana korkuluk, ara korkuluk ve topuk levhası**; ana korkuluk ile topuk levhası ve ara korkuluk arasındaki açıklıklar **47 cm**'den; dikey elemanlar kullanılacaksa aralarındaki açıklık **25 cm**'den fazla olamaz (Sınıf A). Sınıf B: yatay/dikey açıklıklar 25 cm'den, Sınıf C: 10 cm'den fazla olamaz.
- **Güvenlik ağı**: çalışılan zemin ile ağ arasındaki dikey mesafe olan azami düşme yüksekliği hiçbir durumda **6 m**'yi geçemez; Sistem S ağlarında ağın dış kenarından 2 m içindeki düşme yüksekliği 3 m'den fazla olamaz. Zemin ile yatay düzlem arasındaki açının 20° ve daha az olduğu durumlar için kurallar yönetmelikte yazılıdır.
- **El merdivenleri**: çalışanların her zaman elleriyle tutunabileceği uygun yer ve sağlam destek bulunmalı; yük taşırken bile tutunma yeri zorunluluğu ortadan kalkmaz. Portatif merdivenler basamakları yatay konumda, sabit pabuçlar üzerinde durur. El merdivenleri yalnızca düşük risk nedeniyle daha güvenli ekipman kullanımına gerek yoksa, **kısa süreli** kullanımda veya işyeri koşullarında değiştirilemiyorsa kullanılabilir.
- **Kazı işleri**: 150 cm'den derin kazılarda ve her derinlikteki temel-kanal kazılarında yan yüzeylerin altlarının şerit gibi kazılarak yukarıdan çöktürülmesi şeklinde çalışma engellenir.

**SINAVDA DİKKAT**

Hatırlatma sayıları: **47 cm · 25 cm · 10 cm** (korkuluk açıklıkları), **6 m** (ağ azami düşme), **150 cm** (derin kazı).

© İSG Çalışma Merkezi · Hazırlayan: Muhammet BORLAK

KONU 85

# Önemli Gazlar I: Metan, Propan/LPG, Hidrojen, Asetilen, Karbon Monoksit

**DAYANAK** Kimyasal Maddeler Yönetmeliği · Patlayıcı Ortamların Tehlikelerinin Önlenmesi Yönetmeliği · ilgili güvenlik bilgi formları

| Gaz | Başlıca özellikler | Tehlike / önlem |
|---|---|---|
| **Metan ($CH_4$)** | Havadan hafif, renksiz, kokusuz, yanıcı ve patlayıcıdır; kendisi zehirli değildir. Doğal gazın ana bileşenidir; çöp sahaları, sulak alanlar ve madenlerde oluşur. Doğal gaz kaçaklarının fark edilmesi için merkaptan gibi kokulu bileşikler eklenir. | Yukarıda birikir; kapalı ortamda oksijeni azaltarak basit boğucu etki yapabilir. Havalandırma, gaz dedektörü, tutuşturucu kaynakların uzaklaştırılması. |
| **Propan ($C_3H_8$) / LPG** | Renksiz, kokusuz hidrokarbon; doğal gaz ve ham petrolün rafinasyonunda elde edilir. LPG (sıvılaştırılmış petrol gazı) propan-bütan karışımıdır. **Havadan ağırdır**; hava ile karışınca yanıcı ve patlayıcı karışım oluşturur. | Zemine, çukurlara ve kanallara çöker; havalandırma ve dedektörler alçak seviyeye yerleştirilir. Perakende satış yerlerinde bulundurulacak miktarlar yönetmelikle sınırlıdır. |
| **Hidrojen ($H_2$)** | Bilinen en hafif gazdır; renksiz, kokusuz, çok geniş patlama aralığına sahiptir. Elektrik üretimi ve hidrojen yakıtlı araçlarda yakıt olarak kullanılır. | Çok düşük enerjili kıvılcımla tutuşabilir; sızıntılar yukarıda toplanır; patlamaya dayanıklı elektrikli ekipman, topraklama. |
| **Asetilen ($C_2H_2$)** | Kaynak ve kesme işlerinde kullanılan yanıcı gaz. Hava ile karışınca patlayıcı karışım oluşturur. | Bakır, gümüş, cıva ve türevleriyle patlayıcı bileşikler yapabilir; **klor, brom, flor** ile temas ettirilmez; tüpler dik ve bağlı depolanır, oksijen tüplerinden ayrı tutulur. |
| **Karbon monoksit (CO)** | Renksiz, kokusuz, tatsız, zehirli ve yanıcıdır. **Yetersiz yanma** ürünüdür: kombi, kazan, soba, şofben bacaları, egzoz, mangal ve semaverlerden açığa çıkar. | Hemoglobine oksijenden çok daha güçlü bağlanarak **karboksihemoglobin** oluşturur; baş ağrısı, bilinç kaybı ve ölüm. Baca ve havalandırma kontrolü, CO dedektörü. |

**UZMAN NOTU**

**Uzman Notu:** Gazların havaya göre ağırlığı yerleşim kararlarını belirler. Havadan **hafif** gazlar (metan, hidrojen) tavan seviyesinde; havadan **ağır** gazlar (propan, bütan, klor, karbondioksit, $H_2S$) zeminde, çukur ve kanallarda toplanır. Dedektörün ve havalandırma açıklığının yeri buna göre seçilir.

© İSG Çalışma Merkezi · Hazırlayan: Muhammet BORLAK

# Sınava hazırlanın, sahada güvenle çalışın

İSG Çalışma Merkezi · Türkiye'deki İSG uzmanları ve çalışanları için tek adres

**isgcalisma.com**

Hesap açmadan başlayabileceğiniz bölümler var

## Platformda neler var?

### Sınav Hazırlık
Soru bankası, konu testleri, boşluk doldurma, çıkmış sorular ve ÖSYM tarzı sınav simülasyonu.

**isgcalisma.com/uygulama/**

### Hata DNA'sı
Yanlış defteri ve aralıklı tekrar ile eksik konularınızı sistemli kapatın.

**Uygulama içinde**

### Hap Not PDF'leri
Konu özetleri ve gerekçeli denemeler; çıktı alıp çalışabileceğiniz formatta.

**Paketlerle**

### Evrak Merkezi
Eğitim slaytları, risk analizi, acil durum eylem planı ve kontrol formları.

**isgcalisma.com/#dokuman**

### Makaleler
Güncel mevzuat ve uygulama yazıları.

**isgcalisma.com/makaleler/2026/**

### Rehberler
Adım adım konu rehberleri.

**isgcalisma.com/rehber/**

### Kaza Analizleri
Gerçek olaylardan çıkarılan dersler ve önlemler.

**isgcalisma.com/is-kazalari/**

### Güncel Mevzuat
Değişen düzenlemelerin takibi.

**Uygulama içinde**

### Premium Paketler
1 aylık, sınav dönemi ve sınav gününe kadar seçenekleri.

**isgcalisma.com/#paketler**

## Bizi takip edin

| | |
|---|---|
| **Instagram** | instagram.com/isgcalismamerkezi |
| **YouTube** | youtube.com/@isgcalismamerkezi |
| **E-posta** | info@isgcalisma.com |

## Bu belgeyi kullanırken

- Mevzuat değişebilir; güncel metni resmî kaynaktan doğrulayın.
- Belge eğitim amaçlıdır, hukuki danışmanlık yerine geçmez.
- İzinsiz çoğaltılıp satılamaz.

## Nereden başlamalı?

### 1 · Ücretsiz deneyin
Evrak Merkezi, makaleler, rehberler ve ücretsiz denemeler hesap gerektirmez.

### 2 · Eksiğinizi bulun
Konu testleriyle zayıf alanlarınızı görün, yanlış defterinize ekleyin.

### 3 · Sınava simüle edin
Süreli ÖSYM tarzı denemelerle sınav gününe hazırlanın.

© İSG Çalışma Merkezi · isgcalisma.com · Kullanım koşulları: isgcalisma.com/telif-ve-kullanim/